

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 131g/2025

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 19 alineatul (2¹) din Legea privind executorii judecătorești nr. 113 din 17 iunie 2010, în redactarea Legii nr. 379 din 29 decembrie 2022, și a articolului II alineatul (3) din Legea nr. 379 din 29 decembrie 2022 pentru modificarea Legii nr.113/2010 privind executorii judecătorești

(emiterea ordinului ministrului justiției privind încetarea activității executorului judecătoresc)

CHIȘINĂU
28 iulie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Maria Arhir, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 9 iunie 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 28 iulie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 19 alineatul (2¹) din Legea privind executorii judecătorești nr. 113 din 17 iunie 2010, în redactarea Legii nr. 379 din 29 decembrie 2022, și a articolului II alineatul (3) din Legea nr. 379 din 29 decembrie 2022 pentru modificarea Legii nr. 113/2010 privind executorii judecătorești, ridicată de dl George Boțan, în dosarul nr. 3-2647/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către domnul judecător Victor Sîrbu de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin decizia Colegiului disciplinar al executorilor judecătorești din 20 octombrie 2022, dl George Boțan, executor judecătoresc, a fost sancționat disciplinar cu retragerea licenței de activitate. La 24 octombrie 2022, dl George Boțan a chemat în judecată Colegiul disciplinar al executorilor judecătorești și Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești pentru anularea deciziei de aplicare a sancțiunii disciplinare.

4. Ulterior, printr-un ordin al ministrului Justiției din 19 ianuarie 2023, s-a dispus retragerea licenței și încetarea activității executorului judecătoresc. La 3 februarie 2023, dl George Boțan a chemat în judecată Ministerul Justiției și Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești pentru anularea ordinului menționat.

5. Printr-o încheiere a Judecătoriei Chișinău din 9 ianuarie 2024, cele două cauze au fost conexate.

6. În procesul examinării cauzei, dl George Boțan a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 19 alineatul (2¹) din Legea privind executorii judecătorești nr. 113 din 17 iunie 2010 și a articolului II alineatul (3) din Legea

pentru modificarea Legii nr. 113/2010 privind executorii judecătorești nr. 379 din 29 decembrie 2022.

7. Printr-o încheiere din 30 mai 2025, Judecătoria Chișinău a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nicio pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos”.

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.”

Articolul 76 Intrarea în vigoare a legii

„Legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia.”

9. Prevederile relevante ale Legii privind executorii judecătorești nr. 113 din 17 iunie 2010 sunt următoarele:

Articolul 19 Încetarea activității executorului judecătoresc

„(1) Activitatea executorului judecătoresc încetează:

a) la cerere;

a¹) în caz de neeliminare a situației de incompatibilitate în condițiile art.5 alin.(2);

b) la atingerea plafonului de vârstă de 65 de ani;

c) la neîntrunirea condițiilor prevăzute la art.4;

c¹) la expirarea termenului indicat la art.18 alin.(1) lit. e), e¹) și f);

d) în cazul retragerii licenței;

- e) în caz de deces;
- f) în cazul neîndeplinirii în termenul stabilit a cerințelor indicate la art.18 alin.(1) lit. h);
- g) în cazul neexercitării profesiei din cauza unei boli sau absențelor frecvente;
- h) în cazul condamnării executorului judecătoresc de către instanța de judecată printr-o hotărâre irevocabilă pentru săvârșirea unei infracțiuni cu intenție.

(2) Încetarea activității executorului judecătoresc se dispune prin ordin al ministrului justiției din oficiu, la cererea executorului judecătoresc sau la cererea Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești.

(2¹) În cazul aplicării sancțiunii disciplinare prevăzute la art. 24 alin. (1) lit. e), ordinul ministrului justiției privind încetarea activității executorului judecătoresc se emite în termen de 5 zile de la data publicării deciziei Colegiului disciplinar privind aplicarea sancțiunii disciplinare respective pe pagina web oficială a Ministerului Justiției.

(3) Ordinul ministrului justiției privind încetarea activității executorului judecătoresc se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se aduce la cunoștință instanței de judecată în a cărei circumscripție executorul judecătoresc își are biroul, precum și la cunoștință Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești. Ordinul ministrului justiției privind încetarea activității executorului judecătoresc servește drept temei pentru radierea executorului judecătoresc din registrul prevăzut la art.15 și pentru nimicirea sigiliului executorului judecătoresc.

(3¹) Ordinul ministrului justiției privind încetarea activității executorului judecătoresc poate fi contestat în instanța de judecată în conformitate cu prevederile Codului administrativ, în termen de 30 de zile de la data publicării acestuia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, fără a recurge la procedura prealabilă.

[...].”

[În redactarea Legii nr. 379 din 29 decembrie 2022 pentru modificarea Legii nr. 113/2010 privind executorii judecătorești, în vigoare din 13 ianuarie 2023.]

Articolul 24 Sancțiunile disciplinare

„(1) Sancțiunile disciplinare se aplică în raport cu gravitatea faptei și constau în:

- a) avertisment, cu obligația de a se instrui, pe cheltuială proprie, pe o durată de la 4 până la 8 ore academice;
- b) mustrare, cu obligația de a se instrui, pe cheltuială proprie, pe o durată de la 8 până la 24 de ore academice;
- c) amendă;
- d) suspendarea activității executorului judecătoresc pe un termen de la o lună până la 6 luni;
- e) retragere a licenței.

[...]

(7) Deciziile Colegiului disciplinar pot fi contestate în instanța de judecată în conformitate cu prevederile Codului administrativ, în termen de 30 de zile de la data publicării acestora pe pagina web oficială a Ministerului Justiției, fără a recurge la procedura prealabilă.

(8) Prin derogare de la alin. (7) din prezentul articol, decizia Colegiului disciplinar prin care a fost dispusă aplicarea sancțiunii disciplinare de retragere a licenței executorului judecătoresc poate fi contestată în instanța de judecată concomitent cu contestarea ordinului ministrului justiției privind încetarea activității executorului judecătoresc, emis în conformitate cu prevederile art. 19 alin. (2¹).

(9) Acțiunile în instanța de judecată prin care se contestă deciziile Colegiului disciplinar se înaintează împotriva Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești și, după caz, Ministerului Justiției.”

[În redactarea Legii nr. 379 din 29 decembrie 2022 pentru modificarea Legii nr. 113/2010 privind executorii judecătorești, în vigoare din 13 ianuarie 2023.]

10. Prevederile relevante ale Legii nr. 379 din 29 decembrie 2022 pentru modificarea Legii nr. 113/2010 privind executorii judecătorești sunt următoarele:

Art.II. – „(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Ministerul Justiției va aduce actele sale normative în concordanță cu prevederile prezentei legi în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a acesteia.

(3) Prevederile prezentei legi sunt aplicabile și în raport cu procedurile disciplinare în derulare, în cadrul cărora, la data intrării în vigoare a prezentei legi, nu a fost emisă decizia de suspendare a activității ori de retragere a licenței executorului judecătoresc sau ordinul ministrului justiției privind încetarea activității executorului judecătoresc, ca urmare a aplicării sancțiunii disciplinare de retragere a licenței.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că textul „procedurile disciplinare în derulare” din articolul II alineatul (3) din Legea nr. 379 din 29 decembrie 2022 nu este clar și previzibil. Pe baza acestui text a fost emis ordinul referitor la încetarea activității executorului judecătoresc, deși cercetarea disciplinară și aplicarea sancțiunii disciplinare s-au realizat până la intrarea în vigoare a modificărilor legislative.

12. Aplicarea cu efect retroactiv a Legii nr. 379 din 29 decembrie 2022 în privința procedurilor disciplinare soluționate anterior contravine principiului neretroactivității legii, principiului acțiunii legii civile în timp, precum și principiului accesibilității și previzibilității legii. Textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice, pasaje obscure sau echivoce.

13. Prevederile contestate instituie sancțiunea de retragere a licenței care aduce atingere drepturilor ocrotite de Constituție. În acest context, autorul relevă că licența de executor judecătoresc constituie un bun, în sensul articolului 46 din Constituție, iar retragerea licenței afectează dreptul la proprietate. Limitarea exercițiului dreptului de proprietate trebuie să corespundă mai multor condiții, astfel încât ingerința să nu fie arbitrară. Totodată, legislatorul trebuie să asigure un echilibru just între interesul general și drepturile fundamentale ale persoanei. Autorul consideră că executarea imediată a sancțiunii de retragere a licenței nu este justificată în raport cu un interes major al societății. Nu există un risc iminent de producere a unor prejudicii grave pentru societate, fapt care ar justifica executarea imediată a deciziilor de retragere a licenței.

14. Prin urmare, autorul excepției afirmă că prevederile contestate încalcă articolele 22, 46 și 76 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea privind executorii judecătorești nr. 113 din 17 iunie 2010 și din Legea nr. 379 din 29 decembrie 2022, ține de competența Curții Constituționale.

17. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

18. Curtea observă că, în cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate, autorul contestă articolul 19 alineatul (2¹) din Legea privind executorii judecătorești nr. 113 din 17 iunie 2010, în redactarea Legii nr. 379 din 29 decembrie 2022, și articolul II alineatul (3) din Legea nr. 379 din 29 decembrie 2022 pentru modificarea Legii nr. 113/2010 privind executorii judecătorești. Totuși, în încheierea de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată a sesizat Curtea în privința articolului 19 alineatul (2¹) din Legea privind executorii judecătorești nr. 113 din 17 iunie 2010, fără să precizeze redactarea legii pe care o are în vedere. Curtea nu poate ignora sesizarea în această parte doar pentru că instanța de judecată nu a argumentat de ce nu reține această normă în încheiere (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 19 din 6 februarie 2025, § 17).

19. Curtea subliniază că, potrivit jurisprudenței sale, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată atât în privința actelor în vigoare, cât și în privința actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă în cazul raporturilor juridice litigioase și este determinantă pentru soluționarea cauzei (DCC nr. 50 din 4 iunie 2024, § 21).

20. Așadar, Curtea reține spre analiză articolul 19 alineatul (2¹) din Legea privind executorii judecătorești nr. 113 din 17 iunie 2010, în redactarea Legii nr. 379 din 29 decembrie 2022, și articolul II alineatul (3) din Legea nr. 379 din 29 decembrie 2022 pentru modificarea Legii nr. 113/2010 privind executorii judecătorești. Normele contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate. Totodată, Curtea precizează că în analiza sa are în vedere prevederile Legii privind executorii judecătorești nr. 113 din 17 iunie 2010 în redactarea Legii nr. 379 din 29 decembrie 2022.

21. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care se examinează cererile referitoare la anularea actelor prin care unui executor judecătoresc i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară, s-a dispus retragerea licenței și încetarea activității acestuia. Curtea observă că actul prin care s-a dispus încetarea activității executorului judecătoresc a fost emis pe baza prevederilor Legii nr. 379 din 29 decembrie 2022 pentru modificarea Legii nr. 113/2010 privind executorii judecătorești, în vigoare din 13 ianuarie 2023. Prin urmare, Curtea admite că instanța de judecată ar putea aplica prevederile criticate la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

22. Curtea notează că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (DCC nr. 119 din 28 septembrie 2023, § 20; DCC nr. 9 din 5 martie 2024, § 24).

23. Autorul excepției susține că prevederile contestate contravin articolelor 22 (*neretroactivitatea legii*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*) și 76 (*intrarea în vigoare a legii*) din Constituție.

24. Cu referire la articolul 76 din Constituție, Curtea observă că deși autorul sesizării indică intrarea în vigoare a legii, totuși, criticile sale le raportează la principiul neretroactivității legii, garantat de articolul 22 din Constituție.

25. Cu privire la incidența articolului 22 din Constituție, Curtea subliniază că dispozițiile acestui articol garantează neretroactivitatea legii penale, în sensul larg al noțiunii „penal” (care include dreptul penal și dreptul contravențional), adică principiul legalității incriminării și a pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Astfel, exigențele articolului 22 din Constituție sunt incidente în cazul normelor de drept penal substanțial (a se vedea DCC nr. 70 din 6 iulie 2023, § 22; DCC nr. 154 din 5 decembrie 2024, § 27).

26. În jurisprudența sa, Curtea a constatat că procedurile disciplinare desfășurate în privința unui executor judecătoresc, care au condus la sancționarea acestuia pentru o faptă calificată ca abatere disciplinară, nu au constituit o acuzație în materie penală în sensul articolului 22 din Constituție. Potrivit articolului 24 alin. (1) din Legea privind executorii judecătorești, sancțiunile disciplinare se aplică în raport cu gravitatea faptei și constau în: a) avertisment, cu obligația de a se instrui, pe cheltuială proprie, pe o durată de la 4 până la 8 ore academice; b) muștrare, cu obligația de a se instrui, pe cheltuială proprie, pe o durată de la 8 până la 24 de ore academice; c) amendă; d) suspendarea activității executorului judecătoresc pe un termen de la o lună până la 6 luni; e) retragerea licenței. Aplicând raționamentele Curții Europene a Drepturilor Omului, Curtea a observat că sancțiunile pentru comiterea faptei calificate ca abatere disciplinară, inclusiv a celei de încălcare gravă a Codului deontologic, au un caracter disciplinar, atât prin reglementarea lor, cât și prin prisma autorității care le aplică (*i.e.* Colegiul Disciplinar al executorilor judecătorești pe lângă Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești), precum și prin prisma procedurilor pe care le inițiază autoritatea (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 8 din 26 ianuarie 2021, §§ 38, 40).

27. În această cauză, Curtea observă că normele contestate stabilesc procedura de emitere a ordinului ministrului justiției privind încetarea activității executorului judecătoresc, inclusiv în raport cu procedurile disciplinare în derulare, în cadrul cărora, la data intrării în vigoare a Legii nr. 379 din 29 decembrie 2022, nu a fost emisă decizia de suspendare a activității ori de retragere a licenței executorului judecătoresc sau ordinul ministrului justiției privind încetarea activității executorului judecătoresc, ca urmare a aplicării sancțiunii disciplinare de retragere a licenței. Emiterea ordinului ministrului justiției pe baza prevederilor contestate nu este prevăzută de legislator ca o procedură distinctă, dar ca o etapă a procedurii disciplinare în cazul răspunderii disciplinare a executorului judecătoresc. În acest context, Curtea reiterează jurisprudența sa, în care a stabilit că o lege nu retroactivează dacă produce efecte pentru situațiile care se află în curs de desfășurare (a se vedea HCC nr. 29 din 21 septembrie 2021, § 37), inclusiv în domeniul procedurii disciplinare. Așadar, Curtea stabilește că prevederile contestate nu au un caracter penal și, prin urmare, articolul 22 din Constituție nu este incident în prezenta cauză.

28. Cu referire la articolul 46 din Constituție, criticile autorului sesizării susțin că normele contestate, pe de o parte, îi afectează dreptul de proprietate,

atunci când reglementează retragerea licenței executorului judecătoresc, iar pe de altă parte, nu respectă principiul proporționalității raportat la interesul public.

29. Curtea observă că articolul 19 alin (2¹) din Legea privind executorii judecătorești, în redactarea Legii nr. 379 din 29 decembrie 2022, reglementează condițiile și cazurile în care se emite ordinul ministrului justiției privind încetarea activității executorului judecătoresc. Măsura contestată reprezintă o etapă a procedurii disciplinare, care, în toate cazurile, este precedată de o decizie a Colegiului disciplinar prin care se dispune retragerea licenței, sancțiune prevăzută la articolul 24 alin. (1) lit. e) din Lege. Astfel, decizia de retragere a licenței, dispusă de Colegiul disciplinar, stă la baza emiterii ordinului ministrului justiției privind încetarea activității executorului judecătoresc. Prin urmare, măsura contestată nu face altceva decât pune în aplicare decizia Colegiului disciplinar de retragere a licenței. Totuși, procedura prin care Colegiul disciplinar dispune retragerea licenței executorului judecătoresc este reglementată de articolele 21-24 din Lege, care nu au fost contestate în prezenta cauză.

30. Curtea observă că, în acest capăt al sesizării, autorul excepției invită Curtea să analizeze dacă aplicarea sancțiunii disciplinare de retragere a licenței prevăzute la articolul 24 alin. (1) lit. e) din Legea privind executorii judecătorești, în redactarea Legii nr. 379 din 29 decembrie 2022, care a condus la retragerea licenței sale de executor judecătoresc și, în consecință, la încetarea activității respective, a fost una proporțională în raport cu interesul general al comunității.

31. Din această perspectivă, Curtea apreciază că proporționalitatea unei sancțiuni disciplinare, inclusiv a sancțiunii de retragere a licenței, care conduce la încetarea activității executorului judecătoresc, raportată, pe de o parte, la gravitatea abaterii disciplinare și, pe de altă parte, la interesul general, precum și aplicabilitatea unor prevederi legale într-un caz concret excedează sferei controlului constituțional. Curtea reiterează că aspectele legate de interpretarea și aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale (a se vedea DCC nr. 6 din 11 ianuarie 2021, § 26; DCC nr. 8 din 26 ianuarie 2021, § 47). Analiza și evaluarea gravității faptelor calificate ca abatere disciplinară, care au stat la baza aplicării sancțiunii de retragere a licenței de către Colegiul disciplinar, care a fost pusă în aplicare de măsura contestată, dar și precizarea legii care urmează a fi aplicată îi revin, în primul rând, instanței de judecată pe rolul căreia se află cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 175 din 12 decembrie 2023, § 40).

32. Așadar, pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (3) lit. d) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. Se declară inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 19 alineatul (2¹) din Legea privind executorii judecătorești nr. 113 din 17 iunie 2010, în redactarea Legii nr. 379 din 29

decembrie 2022, și a articolului II alineatul (3) din Legea nr. 379 din 29 decembrie 2022 pentru modificarea Legii nr. 113/2010 privind executorii judecătorești, ridicată de dl George Boțan, în dosarul nr. 3-2647/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 28 iulie 2025

DCC nr. 97

Dosarul nr. 131g/2025